

Møde i Lokal Trepert Djursland d. 27. marts 2025

Dagsorden

1. **Godkendelse af referat fra møde d. 21. februar 2025, jf. vedlagte bilag 1**
2. **Godkendelse af dagsorden til mødet d. 27. marts 2025**
3. **Orientering fra formanden i Lokal Trepert Djursland**
  - a. Kystvandråd
  - b. Kolindsund
4. **Godkendelse af Kommissorium for Lokal Trepert Djursland, jf. vedlagte bilag 2**
  - a. Kommissoriet er blevet revideret siden sidste møde d. 21. februar og kræver derfor en ny godkendelse. Sekretariatet har modtaget ønsker om tilretninger fra Djursland Landboforening og Danmarks Naturfredningsforening. Deres ønsker er så vidt muligt blevet indarbejdet i kommissoriet. Derudover er kommissoriet blevet ændret med inspiration fra kommissoriet i Lokal Trepert Randers Fjord.
5. **Drøftelse af ”Principper for arbejdet i Lokal Trepert Djursland”, jf. vedlagte bilag 3**
  - a. Der er blevet udarbejdet et udkast til principper for arbejdet i Lokal Trepert Djursland med inspiration fra Lokal Trepert Randers Fjord. På nærværende møde er der især behov for at Lokal Trepert Djursland drøfter hvor ambitiøse treparten skal være i forhold til udtagning af lavbundsarealer og reduktion af kvælstofudvaskning for hovedvandopland Djursland samt om udtagning af højbundsjord skal indgå i principper for arbejdet i Lokal Trepert Djursland.
6. **Godkendelse af opdateret arbejdsprogram jf. vedlagte bilag 4**
  - a. Arbejdsprogrammet er blevet revideret i forhold til mødetidspunkter og arbejdsopgaver for Lokal Trepert Djursland. Der gøres opmærksom på, at arbejdsprogrammet er tentativt og løbende kan ændre sig ud fra nye oplysninger og erfaringer, som Lokal Trepert Djursland skal forholde sig til. Dette er især gældende for efterårets møder.
7. **Præsentation af MARS og de forskellige moduler**
  - a. Morten Hundahl gennemgår, hvordan MARS fungerer og hvordan der vil blive arbejdet med det i teknikergruppen. Der er fire moduler i MARS hhv. screeningsmodul (offentligt), planlægningsmodul (kræver login),

ansøgningsmodul (kræver login) og statusmodul (kræver login). Planlægningsmodulet skal anvendes af de lokale treparter og kommunerne til at lave omlægningsplaner ved at indtegne projektskitser, hvor der samtidig screenes for potentiale for udtagning og eventuelle konflikter.

For at sikre, at der ikke sker eks. sletning af projektskitser eller andre u hensigtsmæssige ændringer i omlægningsplanen i planlægningsmodulet anbefales det, at kun få medarbejdere i de kommunale forvaltninger har login til eks. planlægningsmodulet og dermed redigeringsrettigheder. Medlemmerne af Lokal Trepert Djursland vil derfor ikke få login til planlægningsmodulet, men vil i stedet få en anden adgang til MARS, som kan understøtte drøftelserne i Lokal Trepert Djursland.

Hvis man vil se nærmere på MARS og de forskellige moduler kan man få en introduktion via [SGAVs webinar om MARS](#).

8. Drøftelse af borgermøde ultimo maj

- a. Borgermødet skal anvendes til at fortælle om arbejdet i Lokal Trepert Djursland på et overordnet niveau og give mulighed for, at de lokale borgere kan give udtryk for deres ønsker til udviklingen i området. Borgermødet foreslås afholdt på f.eks. Kattegatcenteret på en af følgende datoer:

19. maj kl. 19.00 – 20.30

20. maj kl. 19.00 – 20.30

27. maj kl. 19.00 – 20.30

Se udkast til program for borgermøde jf. vedlagte bilag 5.

9. Drøftelse af pressemeddelelse der udsendes i forlængelse af dette møde

- a. Sekretariatet har i samarbejde med Presse i Syddjurs udarbejdet et udkast til en pressemeddelelse, som ønskes drøftet og godkendt i Lokal Trepert Djursland inden udsendelse. Udkastet bliver præsenteret på mødet.

10. Evt.

Referat

1. Godkendelse af referat fra møde d. 21. februar 2025, jf. vedlagte bilag 1

DN bemærkede, at det er vigtigt, at de får fremlagt konkrete projektskitser mm., da de er den eneste part, som ikke er en del af teknikergruppen. Desuden bemærkede de, at referatet ikke skal offentliggøres inden, at det er blevet godkendt i treparten.

Referatet offentliggøres fremover, når det er blevet godkendt i treparten på efterfølgende møde.

Det blev bemærket bredt set i treparten, at det er vigtigt at give parterne tid til at læse referatet og komme med inputs før det bliver offentliggjort. Der vil fremover blive sat en frist på 7 dage til kommentering af referatet.

Referatet fra d. 21. februar med tilsendte ændringer fra DN blev godkendt.

2. Godkendelse af dagsorden til mødet d. 27. marts 2025

Godkendt.

3. Orientering fra formanden i Lokal Trepert Djursland

a. Kystvandråd

Der er blevet udtrykt et ønske fra enkelte kommunalbestyrelsesmedlemmer i Norddjurs Kommune om at nedsætte et Kystvandråd. Formanden for Lokal Trepert Djursland berettede, at der skal være en god grund til at nedsætte et kystvandråd såsom f.eks. indsatsbehov mm., der bidrager til at understøtte beslutningen, og det at der skal prioriteres administrative ressourcer til at understøtte kystvandrådet. Djursland Øst er ikke et oplagt område til at nedsætte et kystvandråd.

DN bemærkede, at deres hovedorganisation har som anbefaling kun at nedsætte kystvandråd i de områder, hvor det giver mest mening i forhold til øget indsatsbehov eller lignende.

Lokal Trepert Djursland blev enige om, at der ikke skal nedsættes et kystvandråd for Djursland Øst.

b. Kolindsund

Formanden for Lokal Trepert Djursland har været i dialog med KL's sekretariat for Lokale Treparter samt deltaget i formandsmøde med ministeren for Grøn Trepert. Den overordnede melding fra begge parter er, at på nuværende tidspunkt skal treparten ikke arbejde med Kolindsund. Der er derfor klare rammer for Lokal Trepert Djursland. Der vil blive indsat en mere konkret formulering om Kolindsund i Principper for arbejdet i Lokal Trepert Djursland.

4. Godkendelse af Kommissorium for Lokal Trepert Djursland, jf. vedlagte bilag 2

Djurslands Landboforening (DL) bemærkede, at det skal tydeliggøres, hvad det indebærer, at en lodsejer er orienteret jf. afsnittet i kommissoriet om *offentliggørelse af projektarealer*. DL orienterer løbende deres medlemmer om Grøn Trepert. Der er generelt stor velvilje fra DL's medlemmer og forståelse for, at det er en proces, der skal gå hurtigt. DL betonedede vigtigheden af, at alle typer af lodsejere skal huskes i processen, så også de mindre lodsejere med små jordlodder eller få ha, som ofte ikke er medlem af en landboforening, også bliver inddraget og hørt.

DN bemærkede, at hvis man skal nå at lave omlægningsplanen i 2025, så er det ikke realistisk at lave direkte lodsejerdialog med alle lodsejere. DN bemærkede derfor vigtigheden af at fremhæve, at det ikke nødvendigvis er en direkte og detaljeret lodsejerkontakt med alle lodsejere, som sikres i processen med udarbejdelse af omlægningsplanen, men blot en generel orientering om projektaktivitet.

DN bemærkede i den forbindelse, at Lokal Trepert arealomlægning omfatter randzoner på landbrugsjord uden kulstof indhold eller kvælstofindsatsbehov i sikring af store sammenhængende naturområder med biodiversitetsformål.

NST bemærkede, at der kan være behov for forskelligt niveau af deling af information til lodsejere alt efter hvilket sted i processen et projekt er.

SEGES vil i foråret 2025 komme med et inspirationskatalog til, hvordan man kan sikre lodsejerinddragelse i projekterne i de Lokale Treparter.

Der var bred enighed i Lokal Trepert Djursland om, at det er essentielt at få informeret lodsejerne om, at der er projekter på vej. Det blev bemærket, at realisering af omlægningsplanen afhænger af, om der er lodsejere som frivilligt vil deltage i projekterne. Der skal i de indledende faser ikke være en konkret dialog, men en overordnet orientering om, at der er et potentiale for et projekt i lodsejernes område. Lokal Trepert Djursland blev enige om, at teknikergruppen skal udarbejde et forslag til, hvordan man mere præcist orienterer og inddrager lodsejere i forbindelse med omlægningsplanen i Lokal Trepert Djursland.

Det blev bemærket, at det i kommissoriets afsnit om *dagsordener og referater* skal ændres til at medlemmerne af Lokal Trepert Djursland har 7 dages frist til at godkende referatet. Dette ændres af Sekretariatet.

Der var bred enighed i Lokal Trepert Djursland om, at det er forpersonen og næstforpersonen, der taler på vegne af treparten vedrørende eksternt

kommunikation om arbejdet i treparten. Der vil ikke blive refereret konkret fra møderne eller videregivet detaljeret information.

Dernæst var der enighed om, at de resterende medlemmer i treparten gerne må kommunikere overordnet om arbejdet i treparten til eksterne samt eks. afholde arrangementer for medlemmer eller andre om det overordnede arbejde i treparten, da der er stor interesse fra befolkningen om dette.

Der blev ligeledes opfordret til, at treparten på tværs deler evt. henvendelser vedr. arrangementer eller pressedeltagelse. Derudover står Naturstyrelsen til rådighed, hvis der er et ønske om vise et konkret projekt frem.

DN anmodede om at få taget til referat, at DN fortsat finder, at skovrejsning står svagt i kommissoriet. Især var man utrygge ved det signal, som det sender, at punktet alene er udformet med et "på sigt" samt, at det efterfølgende "at sikre opfyldelsen" burde omformuleres til "bidrage til".

Kommissoriet blev godkendt på mødet.

5. Drøftelse af "Principper for arbejdet i Lokal Trepert Djursland", jf. vedlagte bilag 3

Principper for arbejdet i Lokal Trepert Djursland samt Arbejdsprogrammet skal betragtes som bilag til Kommissorium for Lokal Trepert Djursland.

Formanden for Lokal Trepert Djursland præciserede formuleringen vedr. Kolind-sund jf. pkt. 3b og eftersender konkret formulering til Sekretariatet. Enighed om dette i treparten.

DN rejste et ønske om at skovrejsning blev tilføjet til de overordnede principper, i stedet for at være nævnt som et underpunkt senere i dokumentet. Derudover er skovrejsning et sideordnet mål i Aftale om et Grønt Danmark. Derfor bør skovrejsning være anført i de overordnede principper. Det skal være tydeligt, at treparten så vidt muligt arealplanlægger for skov også i forhold til kommunernes drikkevandsinteresser under specifikke jorder. Også vigtigt i forhold til synergiefekter, hvis man udtager lavbundsjord tæt på eksisterende skov, så der sikres levesteder for en række arter.

DL bemærkede, at det er vigtigt at definere, hvad der menes med skovrejsning, da skovrejsning ikke skal medtages i den konkrete arealeffekt og derfor har det betydning for, hvor skovrejsning skal anføres i principperne. Vigtigt hvad, der tages med i omlægningsplanen og dermed tæller med i effekten, da skov er et langsiget mål. Derudover er det vigtigt at indtænke lodsejerinddragelse i forhold til skovrejsning. Mindre lodsejere kan være mere skeptiske overfor, at der skal rejses skov på deres arealer.

NST bemærker, at det vedrørende skov er nødvendigt med en klar prioritering i principperne, da der er specifikke og konkrete mål for hvad der skal nås inden 2030 og skovrejsning er mere langsigtet med frist i 2045. Derudover er skovrejsning på et andet strategisk planlægningsniveau end eks. lavbundsprojekter, da det planlægges i kommuneplanen og bl.a. gennemføres i et samarbejde mellem NST og vandværkerne.

Der var bred enighed i treparten om, at skovrejsning kan tale ind i drikkevandsbeskyttelse og generelt få en prioritet, hvor der kan opnås synergier og måske en multifunktionalitet. Derfor kan der være oplagte steder, hvor skov skal prioriteres, men den bundne opgave i 2025 er udtagning af kulstofholdige lavbundsarealer og reduktion af kvælstofudledning. Skov vil få et større fokus senere. Omlægningsplanerne er dynamiske netop fordi krav og prioriteter kan ændres løbende og blive tilføjet til planen. Treparten blev enige om, at *produktionsskov (klimaskov)* og *urørt skov* tilføjes til pkt. c i de overordnede principper i Principper for arbejdet i Lokal Trepert Djursland.

DN ønskede en præcision af pkt. a i overordnede principper i forhold til, hvad det indebærer, at "arbejdet bygger videre på allerede igangsatte udtagningsindsatser". På mødet blev det præciseret, at det i et lavbundsperspektiv er, at konkrete projekter f.eks. kan udbygges eller gentænkes i forhold til at skabe større projekter baseret på igangværende forundersøgelser eller projekter de er under realisering. NST bemærkede, at styrelsen landet over arbejder med ca. 25.000 ha klima-lavbundsprojekter i forskellige faser og det er essentielt, at der bygges videre på dem og drages på erfaringer med disse projekter.

Der var enighed i treparten om, at der i pkt. a i principper tilføjes at "arbejdet *bl.a.* bygger videre på allerede..."

DN bemærkede, at der mangler et konkret projektoverblik fra kommunerne. Dette vil blive præsenteret på næste møde i Lokal Trepert Djursland d. 28. april.

Der blev rejst spørgsmål til hvad det indebærer, at jord er højbundsjord. Der var enighed om at højbundsjord skal rettes til højjord og at teknikergruppen skal komme med en mere præcis definition på, hvad det indebærer, at noget er højjord.

6. Godkendelse af opdateret arbejdsprogram jf. vedlagte bilag 4

Af hensyn til den politiske mødekalendar og et kommende kommunalvalg er omlægningsplanens godkendelse i Lokal Trepert Djursland blevet fremlagt til at være på mødet d. 21. august, hvorefter Byrådet i Syddjurs Kommune kunne godkende den 30. september 2025 og Kommunalbestyrelsen i Norddjurs Kommune den 7. oktober 2025.

Formanden for Lokal Trepert Djursland fremførte, at arbejdet med at udarbejde en omlægningsplan er et prioriteret arbejde, som ikke skal forceres unødigt. Det blev derfor foreslået, at godkendelse af endelig omlægningsplan i Lokal Trepert Djursland kan udskydes til mødet d. 25. september. Der var bred enighed om at rykke den endelig godkendelse til september. Dermed godkender Kommunalbestyrelsen i Norddjurs Kommune den 7. oktober 2025 og Byrådet i Syddjurs Kommune godkender den 29. oktober 2025

Der blev gjort opmærksom på, at teknikergruppen udvælger arealer ud fra "Principper om arbejdet i Lokal Trepert Djursland", som treparten godkender på kommende møde. Derudover at nogle af de landsdækkende kort (eks. Kulstof2022) i et vist omfang kan være misvisende og derfor ønsker Lokal Trepert Djursland, at teknikergruppen kvalitetssikrer de projektforslag, som de videregiver til trepartens videre drøftelse. Det blev desuden bemærket, at drøftelsen af konkrete arealer og projektskitser skal fylde mest på mødet d. 28. april i Lokal Trepert Djursland.

Arbejdsprogrammet blev godkendt med rettelser om hvornår endelig godkendelse af omlægningsplanen skal ske i treparten.

7. Præsentation af MARS og de forskellige moduler

Der blev givet en gennemgang af MARS. De projekter som udvælges til at indgå i omlægningsplanen, skal være umiddelbart realiserbare. Dvs. at de skal kunne indgå i eksisterende ordninger for udtagning, f.eks. lavbunds- eller vådområdeordning. Der er allerede mange permanent ekstensiverings projektansøgninger i Djursland Øst. Jo flere af disse, der bliver godkendt, jo nemmere vil det være at lave et projekt oveni eller nær disse arealer.

KL's anbefaling er, at medlemmerne i de lokale treparter ikke får adgang til MARS. Både DL og DN er enige i, at det kun er få personer, der skal indtegne projekter, men ønsker at have adgang for at kunne deltage i tilstrækkelig grad på de kommende møder, hvor der skal drøftes konkrete projektskitser og projektarealer.

Der var en bemærkning om, at man skal finde de projekter, hvor effekten er størst og derudfra se hvor langt man kommer med omlægningsplanen og opfyldelsen af indsatsbehovet. DN bemærkede, at der også er andre målsætninger, som bør medtages og som har værdi i et samfundsmæssigt perspektiv. Disse kan ikke måles i kroner og øre, men er lige så vigtige som eks. kvælstof, der er udregnet med en gennemsnitseffekt.

NST bemærker, at de laver en samlet indmelding til MARS på tværs af styrelsens enheder.

8. Drøftelse af borgermøde ultimo maj

Der var en generel enighed om, at borgermødet skal afholdes, men at det er meget vigtigt at være tydelige omkring, at det er et møde for borgerinformation.

Derudover at første pkt. på dagsordenen til mødet skal være mere generelt om Aftalen om et Grønt Danmark, hvad lokale trepartier er og en præsentationsrunde af de forskellige parter, da det er unikt at disse samarbejder om dette formål.

Der var enighed om, at det var godt at præsentere en case, men forslag om at vælge en case udenfor Djursland og gerne et projekt, som udvander til eget kystvandområde og måske et projekt som er i gang.

Det var ikke muligt at nå frem til enighed om en af de tre foreslåede mødedatoer. Sekretariatet finder nye datoer.

9. Drøftelse af pressemeddelelse der udsendes i forlængelse af dette møde

Pressemeddelelsen blev sendt til medlemmerne af treparten til deres godkendelse og udsendes efter mødet.

10. Evt.

Ingen bemærkninger.